

Găsește și d-ta un Kent pentru un ansamblu. Restul, treaba voastră.

Societățile dat afară de la Teatrul Național din Craiova pentru calomnie trebuzie, la urma urmelor, să înfunde Văcăreștii⁷.

Acum traduc, tot pentru Teatrul Național, dar cu I. Manolescu în rolul titular, *Richard III*⁸. D-na Cleo Pan, după părerea mea, ar fi o Lady Ana minunată.

Pe urmă voi traduce, tot pentru Teatrul Național, *Scripturoalca îmbănzită* (*Femeia îndărătnică, The Taming of the Shrew*), cu I. Brezeanu în Sly, R. Bulfinski în Petrucchio, Cleo Pan în Caterina și Mia Niculescu în Bianca⁹. Vezi de ansamblu. Al duminică A. Davila“.

Ionuț NICULESCU

Carnet A.T.M.

Precursor și contemporan

Cît de întens sîntem confrunțați astăzi cu ideile inovatoare ale lui A. Davila, om de teatru multilateral, și-au propus să răspundă, esențial, participanții la simpozionul organizat de secția de critică dramatică a asociației noastre profesionale.

Cifrele aniversare — 125 de ani de la naștere, 85 de ani de la premiera absolută a lui *Vlaicu-Vodă* — sînt un bun prilej de rememorare. Cu ceea ce a înfăptuit Davila în teatrul românesc, ne confruntăm zilnic (*Natalia Stancu*). De la directoratele sale (1905—1908; 1912—1914), putem vorbi de modernitatea scenei naționale, de un sistem riguros de măsuri menit să vertebralizeze viața creatoare a teatrului. Trei sînt liniile de forță ale demersurilor sale inovatoare: repertoriu, montare, interpretare (*Anca Ovanez-Doroșenco*). N-a acționat din ambiții deșarte, programul de lucru se întemeia pe observații de specialist, prilejuite de călătorii în metropole culturale. Aderînd la cauza culturii naționale, și-a asumat riscuri, căci idorea o cultură teatrală deschisă, receptivă la nou, mai ales sensibilizată de realismul scenic al lui Antoine (*Natalia Stancu*).

Și la direcția Naționalului și în fruntea Companiei dramatice Davila, activitatea lui s-a caracterizat prin îndirjirea cu care a urmărit ceea ce avea de înfăptuit. De treburat această consecvență, de către toți cei care se pun cu elan în slujba ideilor generoase (*Dominic Dembinski*).

NOTE: ¹ *Acriță a Naționalelor din București și Cluj*. ² *Proiect nerealizat. O încercare similară avusese loc înaintea primului război mondial*. ³ *Ghiță Niculescu-Baterie, intendentul Teatrului Național*. ⁴ *Pepi Machauer, peruchierul și machiorul Teatrului Național*. ⁵ *Nu l-a interpretat. În stagiunea 1910—1911, Demetriade îl jucase pe Edgar, alături de Nottara (Lear)*. ⁶ *I. Vasilescu-Valjean, dramaturg, director al Naționalului bucureștean în 1923—1924. Scrisoarea către Valjean se găsește în cartea lui Marin Manu Bădescu, citată*. ⁷ *Conflict referitor la o intrigă de culise consumată cu o lună înainte, cînd A. Demetriade deschisese stagiunea craioveană, ca invitat, cu Răzvan și Vidra*. ⁸ *I. Manolescu va interpreta pe Richard III abia în stagiunea 1933—1934*. ⁹ *Proiecte literare despre soarta cărora nu avem știri*.

Dacă strădanțiile sale au fost încununete de succes, imediat sau în posteritate, faptul se datorează sensului pe care l-a dat întregii activități: lo deschidere generoasă spre un mare public potențial (*Sorana Coroamă-Stanca*).

A dorit, și în parte a realizat, un repertoriu de tinută, în care piesa românească să se învecineze cu dramaturgia clasică universală. Ordinea și disciplina să guverneze creația, școala de interpretare să se pună de acord cu sensibilitatea contemporană, deconurile să aibă consistență documentară, să participe la viața intimă a textului dramatic. Ansamblul primei scene să cuprindă actori din toate generațiile, rolurile să fie studiate temeinic, reprezentarea teatrală să aibă, în totu, solemnitatea vieții esențializată de actul creator. Sînt cîteva idei-forță ale gândirii sale de reformator, care, cu îndreptățire, îl indică a fi „contemporanul nostru“ (*Anca Ovanez-Doroșenco*).

Dramaturgul ne-a dat iniția dramă modernă din dramaturgia română. Lectura capodoperei *Vlaicu-Vodă* a prilejuit varii interpretări în timp: clasică, romantică, barocă, manieristă. Dar ceea ce o individualizează între textele înrudite este felul în care se impune realismul psihologic al domnitorului Vlaicu. Autorul, înțelegînd perfect mentalitatea feudală specific românească, a creat eroului său cadrul existențial adecvat pentru acțiuni acordate istoric (*Doina Modola*).

Prin serioasa lor documentare și, mai ales, prin pasiunea cu care au susținut păreri consacrate și convingeri personale, vorbitorii au realizat, în nuce, o „monografie orală“ a vieții și activității marelui om de teatru.

I. N.